

Sagsbehandler: Bjørn E. Pedersen, BPE7128@gmail.com, DN Esbjerg, tlf 28110153
Formand DN Esbjerg, Leif Wagner Jørgensen, lwj-sjølborg@bbsyd.dk
Til: Miljøstyrelsen, journalnummer MST-1274-00126

Miljøstyrelsen,
Haraldsgade 53,
2100 Kbh. Ø
Journalnummer MST-1274-00126

Dato: 2. april 2018

Klage over VVM-Redegørelse for Spulefelt Esbjerg Havn, journalnummer MST-1274-00126

Danmarks Naturfredningsforening Esbjerg (I det følgende blot DNE), gør indsigelse over VVM-Redegørelsen for det planlagte Spulefelt på Esbjerg Havn.

DNE mener ikke at VVM-Redegørelsen tegner et retvisende billede af den potentielle forurening/belastning, som Spulefeltet vil medføre i Vadehavet, samt at spulefeltet bør etableres andetsteds.

Spulefeltets etablering

Spulefeltet ønskes etableret i et område på østhavnen, som er blot 300 meter fra Natura 2000 området. Det fremgår at VVM-Redegørelsen at bunden er ler, hvorfor det vurderes at det grundet Lerets dårlige hydrauliske ledningsevne vil dette virke som en barriere.

Moræner kan være opsprækket, og der kan være indlejret sandlinser, som øger lerets hydrauliske ledningsevne. Interglacialt ler er nævnt, men som det må være bekendt for alle med lokalkendskab og erfaring med de geologiske forhold i Esbjerg området, forefindes der et mellemliggende dyndlag, der øger lerets hydrauliske ledningsevne.

Niras, tidligere Nellesmann, har gjort denne erfaring i forbindelse med udbygningen renseanlæggene i Esbjerg i 1990'erne, hvor man ikke foretog de fornødne geotekniske undersøgelser i tilstrækkelig dybde. At forudsætte, at lerlaget er garanti for, at der ikke sker en udsivning af skadelige stoffer, fra spulefeltet, er meget tvivlsomt.

Det fremgår ikke af de få geotekniske borer som er foretaget om leret er sprækket, men det fremgår derimod at det indeholder sand.

DNE er ligeledes forundret over at boreprofilen ikke fremgår i selve VVM-Redegørelsen.

Næringsstoffer

Der er beskrevet i afsnit 8.1.2 Næringsstoffer følgende:

8.1.2 Næringsstoffer

Ved oprensning af sediment fra havneområdet vil der fra 2018-2025 blive fjernet cirka 275.000 in situ m³ sediment fra Vadehavet, som vil indeholde cirka 158 tons kvælstof og 46 tons fosfor. Der vil udsive opløst kvælstof og fosfor fra spulefeltet i driftsperioden, og disse mængder vil svare til cirka 69 tons kvælstof og 0,2 tons fosfor. Overordnet gælder, at oprensningen af sediment fra havneområderne og efterfølgende deponering i spulefeltet vil medføre en nettofjernelse af både kvælstof og fosfor fra Vadehavet.

Sagsbehandler: Bjørn E. Pedersen, BPE7128@gmail.com, DN Esbjerg, tlf 28110153
Formand DN Esbjerg, Leif Wagner Jørgensen, lwj-sjelborg@bbsyd.dk
Til: Miljøstyrelsen, journalnummer MST-1274-00126

Som beskrevet i ovenstående frigives nærringsalte N og P i større mængder. Man bortforklarer dette med at man fjerner en større mængde end man tilføjer vadehavet. DNE har svært ved at forstå, at det med denne argumentation accepteres at der udvaskes nærringsalte til Vadehavet. Denne tilførsel bør undgås.

Samtidig vil belastningen af Arsen, Kviksølv og Barium også udgøre et problem for spulefeltet. For kviksølv står der følgende i VVM-Redegørelsen, side 75:

Yderligere, vil der i dette projekt ske oprensning og fjernelse af sediment fra Esbjerg Havn og Vadehavsområdet, som vil medføre, at der totalt vil blive fjernet cirka 20,2 kg kviksølv, som vil være bundet til det oprensede sediment. Baseret på det beregnede porevandsindhold og vandbalancen for spulefeltet, vil der i perkolatet udsive cirka 45 g kviksølv gennem dæmningerne i de 8 år med aktiv drift. Der vil således ske en betydelig netto-fjernelse af kviksølv fra Vadehavsområdet, som følge af projektet.

DNE finder på trods af den samlede nettofjernelse af kviksølv, at udledningen af kviksølv er unødvendig. Det fremgår ligeledes i VVM-Redegørelsen at indholdet af kviksølv i fisk overskrider det gældende miljøkvalitetskrav (SVANA, 2016) ved vandområde nr. 121 som ligger nær spulefeltet. Udover det betragtes den kemiske tilstand i området, som "ikke god". Tilstanden forbedres ikke ved at der lukkes større mængder kvælstof og fosfor ud, samtidig med at der er udsivning af kviksølv, Arsen og Barium til vadehavet.

Samtidig er der ikke lavet en risikovurdering på eventuelle udsivning gennem lerlaget, som tidligere nævnt for miljøfarlige stoffer.

For Arsen og Barium er det gældende, at miljøkvalitetskravene ikke kan overholdes for det udsivende vand, da indholdet er højt i sedimentet.

Man planlægger at det udsivede materiale kan ledes igennem en blandingszone, som er præstegårdsbækken der ligger ved siden af spulefeltet. Præstegårdsbækken er et §3 beskyttet vandløb, som stopper ca. 150 meter før den planlagte blandezone.

Efter det §3 beskyttede vandløb ophører begynder en §3 beskyttet strandeng. På strandengen er der observeret skrubtudser.

Blandingszonen ligger i kort afstand (under 20 meter) til strandengen, som man ikke "mener" vil blive påvirket. Det er ikke hensigtsmæssigt at bruge området til en blandingszone, så tæt på de to §3 områder, blot for at man er i stand til at fortynde miljøfarlige stoffer.

Det må gælde at man benytter forsigtighedsprincippet, for de to beskyttede områder.

Det fremgår af Den Trilaterale Vadehavsplan at der er en række fælles principper, som er grundlæggende for beslutninger vedrørende beskyttelsen og forvaltningen af Vadehavet (Esbjerg Deklaration §3):

- **Princippet om undgåelse, d.v.s. så vidt muligt at afstå fra handlinger, som er potentielt skadelige for Vadehavet**

Sagsbehandler: Bjørn E. Pedersen, BPE7128@gmail.com, DN Esbjerg, tlf 28110153
Formand DN Esbjerg, Leif Wagner Jørgensen, lwj-sjølborg@bbsyd.dk
Til: Miljøstyrelsen, journalnummer MST-1274-00126

- Forsigtighedsprincippet, d.v.s. aktivt at undgå handlinger, som kan formodes at have afgørende skadelig virkning på miljøet, selv hvor der ikke er tilstrækkeligt videnskabeligt grundlag for at dokumentere en årsagssammenhæng mellem handlinger og deres effekt;
- Forflyttelsesprincippet, d.v.s. at flytte de aktiviteter, som skader vadehavsmiljøet, til andre områder, hvor de vil være mindre miljøbelastende
- Princippet om anvendelse af den bedst tilgængelige teknologi og bedste miljøpraksis, som defineret af Paris-konventionen.

Link: <http://www.waddensea-secretariat.org/sites/default/files/downloads/stade-dk.pdf>

Det er DNE's vurdering, at der ikke benyttes bedst mulige teknologi og miljøpraksis ved det planlagte spulefelt.

DNE mener at man bør finde en alternativ placering, hvor man ikke belaster vadehavet unødvendigt, som vil være tilfældet for den forslåede løsning.

Det fremgår af VVM-Redegørelsen at man tidligere har kigget på alternativer, som eksempelvis Måde Havnedeponi, som dog ikke blev aktuel grundet potentielle økonomiske udgifter.

Økologisk og kemiske tilstand af Vadehavet

Det fremgår af VVM-Redegørelsen, 7.2.3.1 Økologisk tilstand, Ålegræs, at der ikke er nogen oversigt over den økologiske tilstand for ålegræs i området.

Som bekendt er ålegræs vigtige biotoper for en række arter af bunddyr, fisk og fugle. Udover dette har ålegræs betydning for sedimentation- og erosionsprocesser. Som det fremgår af VVM-Redegørelsen er der ålegræs på østsiden ved halen på Fanø. Redegørelsen, side 80, siger følgende i konklusionen om ålegræs:

"Det vurderes derfor samlet, at den økologiske tilstand for ålegræs ikke vil blive påvirket af etablering og drift af spulefeltet, og at udsivning af perkolat fra spulefeltet ikke vil være til hinder for målopfyldelse for ålegræs i vandområderne."

DNE's holdning er at ovenstående er for vag, eftersom dette blot er en påstand som ikke bakkes op af nogen konkrete undersøgelser af de faktiske forhold.

Da ålegræs spiller en central rolle for sedimentation – og erosionsprocesser, er dets betydning essentielt særligt på østkysten på Fanø ved Halen, hvor det er med til at forhindre kliterosionen som i dag pågår på øen. Øen har gennem de senere år på halen mistet betydelige arealer af både strand og klitter grundet erosion.

Esbjerg Havn lavede i 1992 en rapport, *Miljømæssig vurdering af uddybning for grådyb, Delrapport 12*, hvor ålegræs, blåmuslinger og tang i området omkring Fanø og Langli blev undersøgt.

Sammenfatningen fra rapporten sagde følgende:

"Vurderet i forhold til tidligere, men ikke sammenlignelige undersøgelser, synes ålegræssets udbredelse at være mindre end tidligere, En bedømmelse af udviklingen i det danske Vadehav kræver undersøgelser over variationen i ålegræssets udbredelse og biomasse i løbet af året, fra år til år og over en årrække."

Sagsbehandler: Bjørn E. Pedersen, BPE7128@gmail.com, DN Esbjerg, tlf 28110153
Formand DN Esbjerg, Leif Wagner Jørgensen, lwj-sjelborg@bbsyd.dk
Til: Miljøstyrelsen, journalnummer MST-1274-00126

I forbindelse med udsivning fra spulefeltet vil vandet indeholde partikler og finkornet materiale, som vil kunne medføre væksthæmning da det forhindrer sollys i at trænge gennem vandet. Dette er også belyst i *Miljømæssig vurdering af uddybning for grådyb, Delrapport 12*.

Dette aspekt er ikke belyst i VVM-Redegørelsen. Figur 3 viser hvorledes ålegræs var fordelt ved undersøgelserne i 1992.

Det bør være Ansøgerens opgave, at sørge for at få udarbejdet nyere tilbundsgående undersøgelser af ålegræs udbredelse i området, og herunder også den påvirkning som spulefeltet vil kunne medføre.

Det er tydeligt at man har undladt at miljøvurdere dette væsentlige punkt.

Ålegræs vil være egnet som en god indikator for hvorledes tilstanden er i området.

Den samlede økologiske tilstand omkring Esbjerg og Fanø er ikke god (Ringe).

Kystvand	Økologisk tilstand			Kemisk tilstand
	Klorofyl	Bundfauna	Samlet	
Grådyb	Ringe	Moderat	Ringe	Ikke god*
Knudedyb	Dårlig	Ukendt	Dårlig	God
Juvre Dyb	Ukendt	Ukendt	Moderat**	God
Lister Dyb	Ringe	Moderat	Ringe	God
Vesterhavet Syd	Ringe	Ukendt	Ringe	Ukendt

* Overskridelse af miljøkvalitetskrav for kviksølv, bromerede flammehæmmere og PFOS (kravet for PFOS gælder fra 22. december 2018).

** Tilstand klassificeret ved ekspertvurdering ud fra tilstand i tilgrænsende kystvande.

Figur 1 Oversigt over økologisk og kemisk tilstand i vadehavet, kilde: Miljø- og Fødevarerudvalget 2017-18, MOF Alm.del endeligt svar på spørgsmål 344

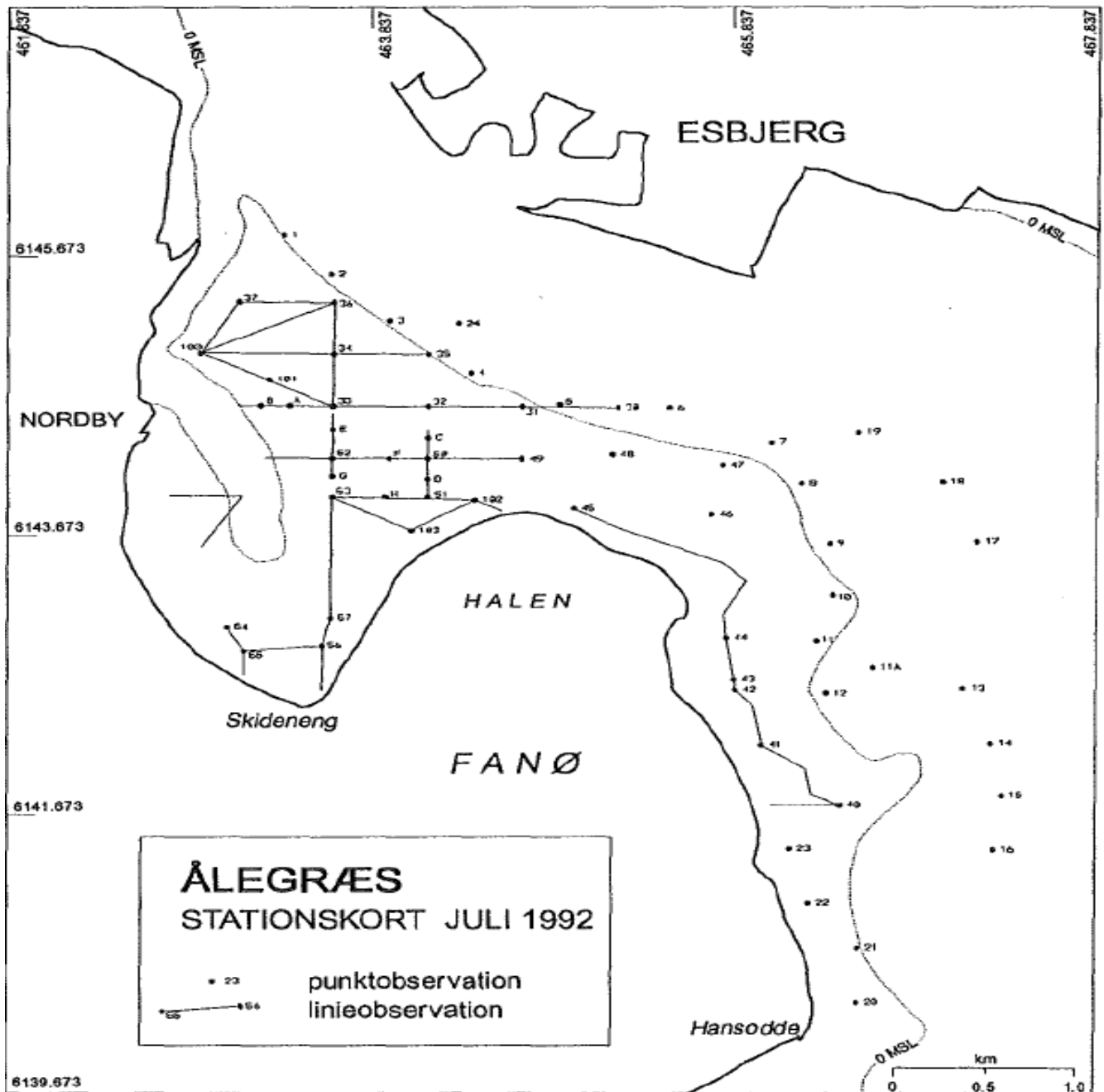
Der ses af ovenstående tabel at den økologiske tilstand ved Grådyb samt Knudedyb er ringe og dårlig. Den kemiske tilstand i Grådyb er desuden betegnet som ikke god, da der forekommer overskridelse af miljøkvalitetskrav for kviksølv og bromerede flammehæmmere.

Det er DNE's holdning, at det er forbundet med en risiko for vadehavet at man ikke vælger en mere holdbar løsning for oprensning af sedimentet. Særligt den økologiske tilstand kunne forbedres ved, at få begrænset mængden af kvælstof der udledes.

Den kemiske tilstand vil også kunne forbedres hvis man fokuserede helt på at eliminere udslip af Arsen, Kviksølv og Barium til vadehavet.

Sagsbehandler: Bjørn E. Pedersen, BPE7128@gmail.com, DN Esbjerg, tlf 28110153
Formand DN Esbjerg, Leif Wagner Jørgensen, lwj-sjølborg@bbsyd.dk
Til: Miljøstyrelsen, journalnummer MST-1274-00126

Figur 3.1 Undersøgelsesområde øst for Fanø, hvor der er gennemført luftfotografering og foretaget kortlægning af ålegræs og anden vegetation i juli 1992.

Figur 2 Oversigt over ålegræs forekomster anno 1992, Kilde: *Miljømæssig vurdering af uddybning for grådyb, Delrapport 12*

Sagsbehandler: Bjørn E. Pedersen, BPE7128@gmail.com, DN Esbjerg, tlf 28110153
Formand DN Esbjerg, Leif Wagner Jørgensen, lwj-sjelborg@bbsyd.dk
Til: Miljøstyrelsen, journalnummer MST-1274-00126

Bilag IV-Arter:

Det fremgår af at der kan fremkomme flagermus i området. Det er dog ingen tvivl om, at der befinder sig Vandflagermus ved søen ved det gamle Måde Teglværk blot 230 meter fra det planlagte spulefelt. Det vurderes i VVM-Redegørelsen, at forekomsten af Flagermus ikke er relevant for projektet, da man ikke fjerner træer, bygninger, yngle eller rasteområder.

DNE er forundret over at man ikke har vurderet på påvirkningen med støj og om det eventuelt kan forstyrre flagermusene.

Figur 3 Afstand fra spulefelt til Flagermus, Esbjerg Kommunes Webkort

Af ovenstående screendump fremgår det at afstanden til flagermusboet ved Måde Lergravssø blot er ca 225 meter fra spulefeltet. Det vil således ikke være utænkeligt, at støjubredelsen vil kunne påvirke flagermusene. Der skal bemærkes at der er yderligere støjbelastning i området for den allerede eksisterende havneaktivitet.

Da støj også finder sted fra anden havneaktivitet, skal støjen herfra også medtages i en samlet støjanalyse, ligesom støjen fra vandscooter kørsel ved måde Lergravssø også skal akkumuleres i beregningerne.

Danmarks
Naturfredningsforenings
Afdeling Esbjerg

www.dn-esbjerg.dk

Sagsbehandler: Bjørn E. Pedersen, BPE7128@gmail.com , DN Esbjerg, tlf 28110153
Formand DN Esbjerg, Leif Wagner Jørgensen, lwj-sjelborg@bbsyd.dk
Til: Miljøstyrelsen, journalnummer MST-1274-00126

Mvh

Bjørn E. Pedersen

Sagsbehandler DN Esbjerg

BPE7128@mail.com

Tlf 28110153